

Навчання он-лайн на Філіппінах: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ясухід Накамура

PhD, професор Вищої школи
гуманітарних наук,
Університет Осаки, Японія

Олівер Белагра

Аспірант Вищої школи
гуманітарних наук,
Університет Осаки, Японія

Анотація

У статті розглянуто еволюцію становлення, перешкоди на шляху поширення та сучасні тенденції розвитку навчання он-лайн на Філіппінах. Досліджено основні риси державної політики у сфері онлайн-навчання та систематизовано ключові виклики для його розбудови на майбутнє.

Ключові слова: навчання он-лайн, державна політика у сфері онлайн-навчання, освітні Інтернет-технології.

Сучасна ситема освіти на Філіппінах стикається з численними викликами, серед яких одним із головних є структурна і технологічна модернізація освітнього процесу, проникнення новітніх технологій у навчання та викладання. Глобальні технологічні тренди, у тому числі у сфері освіти, не оминають Філіппіни, індикатором чого можна вважати розвиток та поширення в країні онлайн-навчання.

На сьогодні навчальні курси на основі Інтернет-технологій на Філіппінах переважно пропонуються на бакалаврському або магістерському рівнях¹, однак уряд країни намагається розробити національну програму, яка б об'єднала навчанням он-лайн також початкову і середню школу². Такі ініціативи орієнтовані передусім на молодих людей, які не мають можливості відвідувати традиційні курси або осіб, що працюють, перебувають у шлюбі тощо. У результаті студенти мають змогу продовжити навчання без відриву від своєї щоденної діяльності. Переважно авторитетні університети та коледжі, які мають відповідну інфраструктуру і добре зарекомендували себе на ринку освітніх послуг, пропонують навчальні курси он-лайн.

РОЗВИТОК НАВЧАННЯ ОН-ЛАЙН

Навчання он-лайн — це фактично дистанційний тип освіти, неформальний вид навчання, який передбачає використання різноманітних

¹ Madarang, R. C. E. (April 2004). The Borderless Classroom. MIND, 2 (3), 26.

² DepEd memo 21 June 2007. Cyber Ed to boost quality education for all. Retrieved 23 July 2007 from <http://www.deped.gov.ph/>

засобів для передавання лекцій, текстової інформації, дискусій тощо. 23 лютого 1995 р. на Філіппінах розпочав діяльність Відкритий університет — перша національна інституція, яка запропонувала навчальні курси он-лайн, надаючи формальну освіту бакалаврського та магістерського рівня. Онлайн-ові курси університетом були представлені у лютому 2008 року і набули широкої популярності.

Університет Де ЛаСалле також приєднався до даної ініціативи, залучивши з цією метою грантові кошти на інсталяцію та використання спеціальної технології — Інтегральної віртуальної системи навчання (ІВСН) та отримавши відповідну державну ліцензію. ІВСН дозволяла викладачам та студентам спілкуватися он-лайн і надавала технічні засоби для забезпечення віртуальних дискусій, лекцій та навіть тестувань. Цей метод було запроваджено завдяки зусиллям Центру освітніх мультимедійних засобів.

Спеціалізовані освітні центри країни також почали пропонувати онлайн-навчання, особливо для тих, хто має середній рівень доходу та шукає способи доповнити свою формальну освіту та поліпшити власне резюме для від'їзду за кордон. Один з них — Центр інформатики Філіппін, який пропонує якісні дипломовані курси з інформаційних технологій (ІТ). У 2000 р. він співпрацював з освітнім порталом в Інтернеті, який пропонував рівневі програми он-лайн та мав назву PurpleTrain.com. Студенти мали доступ до сайту Центру або сайту PurpleTrain для отримання практичних занять та лекцій. Такий доступ отримували студенти і з інших країн, оскільки портал також співпрацював зі США, Великобританією та Австралією.

Звичайно, розвиток онлайн-навчання не може відбуватися самостійно — до нього долучені висококласні професіонали. Двоє з цих організаторів — доктори наук Беніто Тиханки та Руфіно Манангхая. Б. Тиханки було призначено загальнонаціональним експертом з онлайн-навчання в країні. Він є досвідченим викладачем уже кілька років, до цього викладав в університеті Де ЛаСалле. Заповзята жага вченого до вивчення технологій наштовхнула його на ідею створити разом з колегами Філіппінське товариство Інтернет-освіти. Ця організація сприяє розвитку онлайн-навчання уже понад п'ять років. Р. Манангхая є чинним президентом Товариства, а також професором Університету Філіппін, де викладає курс менеджменту. Маючи освіту в сферах сільського господарства та бізнес-менеджменту, вчений бере активну участь у кадровій політиці та розробляє методи поширення інформаційних та комп'ютерних технологій (ІКТ) серед сільських громад, забезпечуючи тим самим доступність навчання он-лайн для широкого загалу.

ПОЛІТИКА УРЯДУ ФІЛІППІН

3 2000 р. відбувся бурхливий розвиток Інтернету. 14 червня 2000 р. колишній президент Філіппін Е. Естрада затвердив «РА 8792», або Електронний комерційний акт. Цей документ визнає той факт, що інформація та комунікаційні технології є життєво необхідними для модернізації країни, легалізує й захищає їх використання у бізнесі, урядових транзакціях та у навчанні, забезпечує розвиток Інтернет-торгівлі тощо.

Згодом було створено спеціальну державну інституцію — Раду з інформаційних технологій та Інтернет-торгівлі. Рада намагається рекламувати державу Філіппіни як Інтернет-Філіппіни — країну, яка є глобально конкурентною завдяки використанню ІКТ. Для цього започатковані спеціальні проекти щодо розвитку бізнес-можливостей та інформаційної інфраструктури. Було також вироблено політичний курс на підтримку навчання он-лайн та створення програм розвитку ІТ-компетенцій професійного рівня.

Однією з таких підтримуючих програм є Філіппінська дослідна, освітня та урядова інформаційна мережа, мета якої — створення віртуальної бібліотечної мережі між університетами, урядом та приватним сектором. Іншою програмою, яка нині упроваджується в навчання он-лайн, є проект СайберЕд (Віртуальна освіта). Стартувавши у червні 2009 р., проект передбачає, що близько в 90% середніх шкіл країни будуть запроваджені супутникові технології в наданні освітніх послуг. Є надія, що показники навчання учнів істотно поліпшаться, коли даний проект доповнить інтерактивний викладацький стиль навчання.

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ НАВЧАННЯ ОН-ЛАЙН НА ФІЛІППІНАХ

Навчання он-лайн не можна повністю запровадити, якщо учасники цього процесу — студенти — не готові до нього. По-перше, вони повинні володіти робочими навичками використання ІКТ-технологій¹, принаймні на початковому рівні доступу до мережі Інтернет та використання його інструментів. Також з огляду на те, що інформація на переважній кількості веб-сайтів подається англійською мовою, студенти мають розуміти зміст та мислити критично англійською, інакше не зможуть продуктивно використати весь курс й ефект від навчання буде мінімальним

¹ Teehankee, B. (13 July 2002). The Philippine Education Scene: Problems and Challenges. Philippine Free Press 93(28) P. 57—58.

або взагалі відсутнім¹. Особи, які навчаються, повинні також компетентно висловлювати свої думки, особливо в письмовій формі, для того, щоб співпрацювати під час онлайн-дискусій.

Іншою вагомою перешкодою для поширення онлайн-навчання є те, що студенти можуть не розвинути необхідних соціальних навичок, які зазвичай можна отримати у традиційному оточенні². Адже, використовуючи такий тип «спілкування» в мережі, можна почувати себе не зовсім комфортно в традиційних учбових класах. Деякі викладачі, налаштовані на традиційний тип навчання й викладання, також не впевнені в тому, чи потрібно використовувати цей альтернативний метод освіти. Незважаючи на свою націленість на нові освітні програми та програмне забезпечення, викладачі переймаються тим, наскільки ефективно вони можуть контролювати навчальний прогрес студентів у режимі он-лайн, так як існує вірогідність плагиату студентських робіт³. Їхні побоювання можуть бути також пов'язані з тим, що студенти не мають можливості поставити питання або попросити пояснення по ходу онлайн-навчання.

Є також хвилювання з приводу ефективності оцінювання навчального процесу. Існуючі при цьому обмеження можуть бути саме тим чинником, який заперечує онлайн-навчання як неякісний шлях здобуття освіти. Це переважно зумовлено браком відкритості, відсутністю інформації про його переваги тощо. У цьому контексті важливо розробити ефективну систему надання і поширення інформації для того, щоб ознайомлювати людей з можливостями такого роду освіти. Втім існуючі проблемні питання можуть мати своє вирішення. Уряд вже створив відповідні заходи та нормативи для популяризації навчання он-лайн на Філіппінах.

У статті Хедберга⁴ є посилання на доповідь ЮНЕСКО від 2003 р., в якій було зазначено, що Філіппіни є частиною групи країн з новоствореними урядовими заходами щодо інформації та комунікаційних технологій; у державі

розпочинається запровадження різних стратегій забезпечення онлайн-навчання у школах. Країна пройшла довгий шлях відтоді, однак треба зауважити, що ми все ще на початковій стадії розвитку даної освіти. Також було зазначено, що використання ІКТ (таких як Інтернет та підтримуючі засоби технічного забезпечення, програмні засоби) сприяє інтеграції Філіппін у четверте покоління дистанційної освіти.

Наразі всі документи та дослідження стосовно питань освіти он-лайн зводяться переважно до того, яким чином її заснування може підтримувати освітню систему, та чи насамперед філіппінці готові до такої альтернативи. Є побоювання з приводу удосконалення інфраструктури в тому разі, якщо навчання он-лайн буде доступним для переважної кількості населення. Наразі багато філіппінців до сьогодні не мають власних телефонних ліній, навіть комп'ютерів у себе вдома. Лише сім відсотків серед понад 16 млн філіппінських домогосподарств володіють комп'ютерами і досить небагато студентів державних вузів — вільним доступом до Інтернет. Через переважну кількість населення, що перебуває за межею бідності, філіппінці зацікавлені більшою мірою у реалізації своїх базових потреб, аніж чогось незрозумілого, що сприймається ними як предмет розкоші. Існують також плани залучення в онлайн-навчання технологій стільникового зв'язку, особливо послуг СМС, для його більшого поширення. Це стає можливим завдяки стрімкому розвитку мобільних засобів зв'язку та їх послуг⁵. Незважаючи на це, наразі мобільні технології переважно використовуються для розваг та потреб бізнесу.

І, певна річ, нині існує актуальна потреба поліпшення якості освіти. Соціальний та економічний розподіл населення є досі основною перешкодою у здобутті якісної освіти, та саме освіта вважається тим чинником, який поширює ці диспропорції між різними соціальними верствами⁶. Наслідком цього є «відплив мізків» — викладачів та науковців, які емігрують в інші країни для того, щоб створити кращу якість життя для своїх родин, що завдає державній системі освіти непоправної шкоди. Відчувається також величезний брак ресурсів та інфраструктури, адже книжки, кімнати для на-

¹ *Bandalaria, Melinda P.* (March 2007). Impact of ICTs on Open and Distance Learning in a Developing Country Setting: The Philippine experience. *The International Review of Research in Open and Distance Learning*, 8 (1). Retrieved July 26, 2007 from <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/334/792>.

² *Madarang, R. C. E.* (April 2004). The Borderless Classroom. *MIND*, 2 (3), 26.

³ *Maeroff, Gene I.* (2003). A classroom of one: How online learning is changing our schools and colleges. New York: Palgrave Macmillan.

⁴ *Hedberg, J. G. & Ping, L. C.* (2004). Charting Trends for E-Learning in Asian Schools. *Distance Education*, 25(2), 199-213. Retrieved July 12, 2007 from World Wide Web: <http://proquest.umi.com> (Academic Research Library database).

⁵ *Bandalaria, Melinda P.* (March 2007). Impact of ICTs on Open and Distance Learning in a Developing Country Setting: The Philippine experience. *The International Review of Research in Open and Distance Learning*, 8 (1). Retrieved July 26, 2007 from <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/334/792>.

⁶ *Meinardus, R.* (30 June 2003). The Crisis of Public Education in the Philippines. Retrieved July 30, 2007 from <http://www.fnf.org/liberalopinions/crisis-public-education-philippines.htm>.

вчання та інші навчальні ресурси досі є недоступними для багатьох державних закладів освіти.

Незважаючи на усі ці проблемні питання, все ж навчання он-лайн існує на Філіппінах. І все це не було розпочато з «чистого аркуша». Уряд також намагається забезпечити цей альтернативний спосіб здобуття освіти доступним для людей за допомогою приватних освітніх інституцій, а також бізнесу.

Сучасні та майбутні тенденції

Огляд тенденцій розвитку онлайн-навчання в країні показує, що уряд робить спроби підвищити загальну якість освіти, а онлайн-навчання є лише одним із засобів досягнення цієї цілі. Однак, незважаючи на проблеми в матеріальному забезпеченні, ми вже маємо можливості для підтримки онлайн-освіти. Основна проблема наразі — як надалі вдосконалити її та зробити доступнішою для простих людей. Було б неправильно почати її лише критикувати, коли вона перебуває тільки на початковій стадії розвитку. До цього варто вдатися лише тоді, коли буде зроблено комплексний аналіз ужитих заходів у цій сфері.

Можна стверджувати, що онлайн-навчання в країні має добрий початок, проте незважаючи на це, досі існує багато речей, які потребують коригування. Ще зарано говорити, чи в змозі даний тип освіти розв'язати проблеми сучасної

освітньої сфери, однак уже закладено добрі підвалини на цьому шляху. І є лише питанням часу, коли онлайн-навчання стане традиційним і навіть кращим за класичну систему освіти.

Останні вдосконалення у сфері інформації і технологій направлені на розбудову дистанційної освіти, за межами існування стандартної системи навчальних кімнат. Нині головні акредитовані онлайн-університети та коледжі надають відмінні послуги, результатом яких є випуск фахівців з кращою освітою та кваліфікацією. Ці акредитовані віртуальні університетські заклади позитивно використовують потенціал ІТ з метою сприяння як розвитку освіти, так і якісним соціально-економічним трансформаціям в країні загалом. Вони пропонують велику кількість онлайн-курсів, дипломів та сертифікованих програм для широкого загалу — молоді і дорослих.

Програми професійної освіти он-лайн, що пропонуються цими університетами та коледжами, сприяють та заохочують студентів до набуття комплексу професійних навичок, які врешті-решт збільшують їхні технічні та професійні можливості. У результаті малозабезпечені верстви населення, що не можуть відвідувати традиційні заклади, стають самодостатніми. Подібні програми та проекти сприяють створенню великої кількості добре інструктованих та кваліфікованих фахівців, які можуть відігравати суттєву роль у відтворенні як приватного, так і державного секторів економіки країни.

